

«فرهیختگان» از تحولات سیاسی اخیر عربستان سعودی

همزمان با بازگشت احمد بن عبدالعزيز گزارش می‌دهد

سودای ولیعهدی یا پادشاهی؟

مهدی پورفرا: در هزارتوی دنیای سیاست در پادشاهی سعودی، شایعات و پیچپچه‌های محفلی پیشقراول تحولات مهم و اساسی‌اند. در کشوری که بنابر عادت زندگی عشیره‌ای ظاهر سازی و حفظ آب و تا آخرین لحظه جزء اصول لاینفک زندگی هر شخصی محسوب می‌شود، تنها خبرهای در گوشی هستند که می‌توانند سیگنال‌هایی را برای تحلیلگران از آنچه در پس پرده در حال روی دادن است، ارسال کنند. حالا این روزها هم در ریاض، شایعات درخصوص حضور دوباره احمد بن عبدالعزيز برادر پادشاه و عموی محمد بن سلمان ولیعهد سعودی پس از ماجرای ترور جمال خاشقجی روزنامه‌نگار سعودی در کنسولگری این کشور در استانبول در حال اوج‌گیری است؛ شایعاتی که می‌گوید پاپه‌های صندلی ولیعهد جوان روزبه‌روز سست‌تر می‌شود و احتمالاً عموی بزرگ‌تر به صندلی ولیعهدی نزدیک می‌شود. در خارج از عربستان روزنامه‌ها یکی پس از دیگری در حال انتشار مقالاتی از احتمال برکناری محمد بن سلمان هستند و حتی یک روزنامه لبنانی لیست تغییرات در رأس حکومت سعودی را در آینده نزدیک هم منتشر کرده است. البته با وجود این شایعات محمد بن سلمان با قدرت در حال حکمرانی است و کوچک‌ترین نشانه‌ای از کنار رفتن وی به چشم نمی‌خورد. او همین چند هفته پیش علی‌رغم تحریم‌ها، شرکت‌های غربی همایش سرمایه‌گذاری داووس صحرا را با حضور پررنگ شرکت‌های روسی و چینی برگزار کرد که ماحصل آن امضای قراردادهایی به ارزش ۵۰ میلیارد دلار بود. با این حال نباید از یاد ببریم که نگاه به تاریخ عربستان سعودی نشان می‌دهد این کشور سرزمین تحولات تدریجی است.

آخرین بازمانده حلقه سدیری‌ها

احمد بن عبدالعزيز یکی از ۴۵ پسر ملک عبدالعزيز بنیانگذار پادشاهی عربستان سعودی است. البته شمار پسران ملک عبدالعزيز به دلیل تعدد ازدواج‌های وی روشن نیست و برخی منابع از ۱۵۰ پسر نیز نام می‌برند اما از میان تمام فرزندان ذکور وی تنها ۴۵ نفر توانسته‌اند به سن بلوغ برسند. احمد بن عبدالعزيز متعلق به حلقه‌ای از فرزندان ملک عبدالعزيز است که از آنها به‌عنوان هفت سدیری نام می‌برند. هفت برادر که مادر آنها محبوب‌ترین همسر بنیانگذار حکومت سعودی، حصه بنت احمد السدیری است. این حلقه از پسران ملک عبدالعزيز با داشتن سمت‌های مهمی چون وزارت دفاع، وزارت کشور و منصب ولیعهدی تبدیل به قدرتمندترین تیره خاندان سعودی شده‌اند. از جمله اعضای این حلقه می‌توان به نایف بن عبدالعزيز ولیعهد و وزیر کشور سابق عربستان، ملک‌فهد پادشاه عربستان بین‌سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۶ و سلمان بن عبدالعزيز پادشاه عربستان سعودی اشاره کرد. احمد بن عبدالعزيز ۷۶ ساله حالا تنها بازمانده از این حلقه هفت نفره است. علی‌رغم اینکه ۷۶ سال برای زندگی یک رهبر سیاسی عدد بالایی است، اما در قیاس با پادشاهان سعودی همچنان بالاست. در بحبوحه دستگیری شاهزادگان سعودی به جرم فساد، احمد بن عبدالعزيز در آخرین لحظه از ریاض با هوایی‌های شخصی فرار کرد و به تبعیدی خودخواسته در لندن رفت. حتی زمانی که معترضان به کشتار مردم‌یمن در مقابله خانه وی در لندن تجمع کردند، وی به میان معترضان رفت و این کشتار‌ها را به گردن محمد بن سلمان ولیعهد جوان انداخت. حالا نزدیک به یک ماه است که برادر پادشاه با تضمین امنیتی بریتانیا به ریاض برگشته است. استقبال گسترده سایر اعضای خاندان سعودی از وی در فرودگاه نشان‌دهنده محبوبیت وی است. احمد بن عبدالعزيز نمادی از همان محافظه‌کاری سعودی است که شاید خیلی از ساکنان عربستان آرزوی بازگشت به آن را دارند.

تاریخ باز هم تکرار می‌شود

آیا می‌توان برای این جابه‌جایی احتمالی نمونه مشابهی در تاریخ عربستان یافت؟ پاسخ تا حدی مثبت است. برای یافتن آن باید به عقب بازگشت. به دهه ۵۰ و ۶۰ میلادی یعنی زمانی که عربستان هنوز کشوری فقیر بود که البته با درآمد رو به رشد صادرات نفت تلاش می‌کرد قدم‌های ابتدایی را به سوی صنعتی شدن بردارد. با این حال ولخرجی‌های پادشاه وقت عربستان سعود بن عبدالعزيز، می‌رفت که این کشور را به ورطه ورشکستگی بکشاند. تمام درآمد عربستان هزینه کاخ‌های متعدد وی در نقاط مختلف حجاز می‌شد. حتی منابع آب فسیلی که با هزینه فراوان توسط شرکت‌های آمریکایی استخراج می‌شد، صرف پر کردن استخرها و باغ‌های ملک بن سعود می‌شد. دیگر حتی پولی نیز باقی‌مانده بود که به وسیله آن بیعت قبایل بدوی که ستون فقرات ارتش عربستان بودند به سعودی‌ها حفظ شود. در اینجا بود که ملک فیصل برادر پاشاه با حمایت بریتانیا و با استفاده از نارضایتی سایر شاهزاده‌ها وارد عمل شد. رادیوی ملی عربستان ناگهان در یک روز عادی تلاوت قرآن را قطع و اعلام کرد که ملک فیصل کنترل دولت را برعهده گرفته است. با این حال نزدیک به ۶ سال طول کشید تا پادشاه جانشینی فیصل را به جای خود بپذیرد و آن هم زمانی بود که عبدالله بن عبدالعزيز پادشاه آینده عربستان حمایت گارد ملی را از پشت پادشاه برداشت. با محاصره پادشاه در قصر و با حکم شیوخ وهابی، فیصل پادشاه عربستان شد و ۷۰ هزار شاهزاده سعودی با وی بیعت کردند. پادشاه مغلوب در یک تبعید خودخواسته به آن رفت. حمایت سیاسی بریتانیا و نارضایتی درون خاندان آل سعود عناصری آشنا هستند که در داستان محمد بن سلمان و احمد بن عبدالعزيز دقیقاً در حال تکرار شدن است.

آخرین متحدان محمد بن سلمان

رفته‌اند؛ دیداری که در آن ولیعهد سعودی بر این نکته تأکید کرده است که اخوان المسلمین، حزب‌الله لبنان، ایران و حماس مهم‌ترین دشمنان عربستان هستند. جالب اینجااست که گروه‌ها و کشورهای که محمد بن سلمان از آنها نام برده هر کدام به نحوی با ایران مشکل دارند. البته از آن سو صهیونیست‌ها هم امیدفراوانی به محمد بن سلمان بسته‌اند. روزنامه «هآرتس» در گزارشی به این نکته اشاره کرد که صهیونیست‌ها نزدیک به ۵۰ سال منتظر روی کار آمدن شخصی مانند بن سلمان بودند و با کنار رفتن احتمالی وی تمام سرمایه‌گذاری صهیونیست‌ها بر باد هوا می‌رود. محمد بن سلمان حتی می‌تواند روی همکاری

گرو کمک‌های اقتصادی عربستان می‌بیند در تماس با دونالد ترامپ خواستار حمایت از موقعیت محمد بن سلمان بوده است. البته دونالد ترامپ به واسطه قراردادهای تسلیحاتی چند صد میلیاردی که با سعودی‌ها دارد، حکمرانی محمد بن سلمان بی‌تجربه را فرصت خوبی برای پر کردن جیب شرکت‌های آمریکایی نمی‌بیند و به راحتی حاضر به پذیرش جایگزینی برای او نیست. در کنار این ولیعهد سعودی امیدوار است که حمایت لابی صهیونیستی در آمریکا به نفع وی تمام شود. شاید بی‌دلیل نیست که هیات مسیحیان پروتستان آمریکایی که رابطه نزدیکی با رژیم صهیونیستی دارند به دیدار محمد بن سلمان

به‌طور حتم محمد بن سلمان در مقابل تمام این تحولات دست و پا بسته نخواهد بود. ولیعهد جوان سعودی تمام توان خود را برای تثبیت وضعیت فعلی بسیج کرده است. محمد بن سلمان در داخل عربستان متحدانی چندانی ندارد به‌خصوص اینکه در پی فضاقت‌قتل خاشقجی مجبور شده برخی از جدی‌ترین متحدان خود از جمله محمد القحطانی رئیس شورای سایبری عربستان را برکنار کند. در بیرون از مرزهای ریاض، بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی و عبدالفتاح السیسی رئیس‌جمهور مصر شاید مهم‌ترین متحد محمد بن سلمان باشند. السیسی که ادامه حیات اقتصادی کشور خود را در

اروپا

فرانسه جزئیات طرح ترور مکرون را اعلام کرد

راست‌های جدید به دنبال ترور رهبران مخالف ملی‌گرایی

داشتند با چاقو به وی حمله کنند.

آنان با این چاقو تصمیم داشتند به رئیس‌جمهور فرانسه حمله کنند. این در حالی است که سال گذشته نیز یک نفر به علت برنامه‌ریزی برای ترور مکرون توسط پلیس دستگیر شده بود. این فرد که می‌خواست رئیس‌جمهور فرانسه را در روز ۱۴ جولای (۲۳ تیر) مصادف با جشن‌های روز ملی فرانسه ترور کند از طرفداران حزب راست افراطی «جبهه ملی» بود. پلیس پاریس نیز پنجشنبه هفته گذشته اعلام کرد یکی از ملی‌گرایان افراطی را که قصد ترور «پدرو سانچز» نخست‌وزیر اسپانیا را داشته، دستگیر کرده است. این فرد که ۶۳ سال دارد و به کار نگهبانی مشغول است، یک مجموعه از ۱۶ سلاح مختلف در منزل خود داشت که در عملیات پلیس، کشف و ضبط شدند. منابع پلیس توضیح دادند که دستگیری این فرد هنگامی صورت گرفته که وی در یک پت در واتس‌آپ قصد کشتن نخست‌وزیر در انتقام از تصمیم‌گیری سانچز در نیش قبر ژنرال فرانکو دیکتاتور سابق اسپانیا و نماد ملی‌گرایی در این کشور را اعلام کرده بود.

مقاومت

سید حسن نصرالله: برای حفاظت از توان موشکی نیاز باشد خانه‌هایمان را می‌فروشیم

پایان نفاق عربی با عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی

مقاومت بفروشیم؛ این کار را انجام خواهیم داد.»

نصرالله گفت: «لبنان باید این سطح از فشار دیپلماتیک را تحمل کند زیرا دست برداشتن از آن به این مناسبت که لبنان عرصه‌ای برای تجاوزگری اسرائیل خواهد شد.» وی به رژیم صهیونیستی درباره تجاوز جدید به لبنان هشدار داد و خطاب به این رژیم گفت: «به اسرائیلی‌هایی‌گویم که ما به‌هرگونه تجاوزگری علیه لبنان یا حمله هوایی به آن به‌طور قطع پاسخ خواهیم داد و هرگز قابل قبول نخواهد بود که دشمن آن‌طور که دهه‌های گذشته انجام می‌داد، بازگردد و لبنان را عرصه تاخت و تاز خود قرار دهد.»

سید حسن نصرالله درخصوص عادی‌سازی روابط میان کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس با رژیم صهیونیستی نیز گفت: «ما هرگونه عادی‌سازی با دشمن اسرائیلی را محکوم می‌کنیم، حال این عادی‌سازی از سوی هر طرفی یا به هر شکلی صورت بگیرد.»

وی عنوان داشت: «عادی‌سازی کنونی با اسرائیل به نفاق عربی پایان می‌دهد و نقاب را از چهره نیرنگ‌بازان و منافقان برمی‌دارد. وجود افراد منافق و نیرنگ‌باز و افراد متوهم است که پیروزی و رشد آگاهی واقعی را به تعویق می‌اندازد.»

دبیرکل حزب‌الله لبنان خطاب به مردم فلسطین نیز تصریح کرد: «به خاطر گام‌های عادی‌سازی اندوهگین نباشید، چراکه آنچه در گذشته در خفا و پنهان انجام می‌شد، در حال حاضر به صورت علنی صورت می‌گیرد.»

فرهیختگان: دبیرکل حزب‌الله لبنان می‌گوید که نقطه قوت لبنان، توان موشکی مقاومت اسلامی است و همین توان هم باعث شده دشمنن جرات تجاوزگری علیه لبنان را پیدا نکند. او در روزهایی که رهبران عربی برای دعوت از مقامات رژیم صهیونیستی با هدف عادی‌سازی روابط با این رژیم با یکدیگر در رقابت هستند، عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی را پایان‌دهنده به نفاق عربی دانست و گفت که وجود افراد منافق و نیرنگ‌باز و افراد متوهم، پیروزی و رشد آگاهی واقعی را به تعویق می‌اندازد.

سید حسن نصرالله دبیرکل حزب‌الله که به مناسبت روز شهید در سالن شهید سید محمد باقر صدر، مدارس حضرت مهدی (ع) در ضاحیه جنوبی بیروت سخنرانی می‌کرد، با اشاره به قدرت و توان موشکی مقاومت گفت: «نقطه قوت لبنان در توان موشکی مقاومت است و به خاطر این قدرت است که دشمن جرات تجاوزگری علیه لبنان نمی‌کند.»

وی افزود: «امنیت و ایمنی که امروز در آن به سر می‌بریم، از این معادله حفاظت می‌کند لذا می‌بینیم که دشمن از طریق ارباب و فشار دیپلماتیک و هراس‌افکنی تلاش می‌کند که روی قدرت موشکی مقاومت تمرکز کند.»

دبیرکل حزب‌الله لبنان تأکید کرد: «ما به معادله طلایی یادشده و سلاح مقاومت و همه موشک‌های آن یافشاری می‌کنیم و نه از ارباب و نه تهدید و نه از تحریم می‌هراسیم و حتی اگر نیاز باشد خانه‌های خود را برای حفاظت از توان موشکی